VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

OBXECTIVOS DA ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS 5º EP

1. Fomentar a percepción e a interpretación persoal dos estados de ánimo, as emocións e os sentimentos propios e alleos integrando as características físicas e as calidades persoais para incrementar a satisfacción persoal.

2. Desenvolver o autocontrol de forma autónoma, afrontar as dificultades e emprender accións salvando os problemas e superando os sentimentos negativos que experimenta.

3. Participar en tarefas colaboradoras desafiantes que promovan a motivación e o afán por conseguir logros persoais e grupais e desenvolvendo ao máximo o seu potencial.

4. Adquirir habilidades de organización para a realización de tarefas escolares que promovan a responsabilidade.

5. Coñecer pautas básicas de actuación para previr accidentes no fogar e aplicarse os primeiros auxilios a si mesmo en situacións cotiás.

6. Aprender a utilizar estratexias de comunicación non verbal, integrándoas dentro da mensaxe verbal que se intenta transmitir establecendo unha conexión entre ambas as dúas linguaxes.

7. Crear ideas e opinións sobre cuestións diversas a partir das ideas achegadas por outras persoas.

8. Utilizar o pensamento de perspectiva e as habilidades de escoita, tales como o reforzo, a reestruturación e o reflexo de sentimentos, para comprender os demais.

9. Recoñecer prexuízos culturais a través do coñecemento, a resolución e a creación de dilemas morais.

10. Analizar diversas formas de discriminación que permitan interiorizar as directrices da Declaración Universal dos Dereitos Humanos en canto á igualdade entre homes e mulleres, a repartición de tarefas no fogar e o coidado familiar.

11. Experimentar actitudes de colaboración e axuda entre iguais para desenvolver un grao de confianza mutua e a solidariedade que asegure a boa convivencia.

12. Resolver situacións de conflito, a través da mediación non formal, utilizando a oportunidade de aprendizaxe e de crecemento persoal que nos brinda o conflito.

13. Tomar conciencia da importancia de participar, exercendo os dereitos e os deberes que afectan á participación

ÁREA DE VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.				
BLOQUE:1 E 2				
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
Autoconcepto: autocoñecemento e satisfacción persoal. A integración do aspecto físico na aceptación persoal. Coñecemento e respecto polas diferenzas individuais das persoas, aceptando as súas posibilidades e limitacións.	1. Consolidar unha forma persoal de ser respectable e digna.	1. Actúa de forma respectable e digna.	CSC CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. O autocontrol. A regulación dos sentimentos.	2. Recoñecer as emocións e aprender a interpretalas en situacións diversas a través das expresións faciais e a linguaxe corporal e verbal dos demais.	2.1. Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva. 2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos. 2.3. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	CAA CSC CSIEE CSC CSIEE CCL	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

A responsabilidade. O propio potencial. A responsabilidade cara un mesmo, a familia, a escola e o mundo en xeral. Vocabulario relacionado co esforzo.	3. Desenrolar capacidades para tomar decisións de forma independente, emprender actuacións e asumir as súas consecuencias.	3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos. 3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.	CSC CSIE CSC CAA CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
A autonomía persoal e a autoestima.	4. Adquirir e utilizar ferramentas que permitan estruturar eficazmente as tarefas escolares, de maneira que favorezan o rendemento académico, a súa autonomía e o crecemento persoal.	4.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación. 4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	CSC CSIEE CSC CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

O emprendemento. A iniciativa. Busca e elabora información por diversas fontes.	5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	5.1. Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas. 5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente.	CSIEE CSC CSC CCL	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
A capacidade para tomar decisións de forma independente.	6. Desenrolar capacidades para tomar decisións de forma independente, emprender actuacións e manexar as dificultades.	6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.	CSC CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
As habilidades de comunicación. A postura e a distancia corporal adecuadas na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo.	7. Conceptualizar a relación entre a linguaxe verbal e non verbal, tomando conciencia da importancia da expresión corporal e os xestos no proceso de comunicación. 8. Aplicar as estratexias de comunicación non verbal de modo adecuado ao contido verbal e realizar unha comunicación non verbal activa.	7.1. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións. 8.1. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposición orais e debates.	CCL CSC CCL CSC CAA CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.	9. Desenrolar habilidades de comunicación que lle permitan participar en actos comunicativos diversos mostrando control na entoación e respectando as intervencións dos demais.	9.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe. 9.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir. 9.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	CCL – CSC CCL - CSC – CSIEE CAA – CSIEE - CSC CCL	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo.	10. Conceptualizar a relación entre a linguaxe verbal e non verbal, tomando conciencia da importancia da expresión corporal e os xestos no proceso de comunicación.	10.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas. 10.2. Comparte sentimentos durante o diálogo. 10.3. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo. 10.4. Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.	CCL - CSC CCL – CSC - CSIEE CCL – CSC CCL - CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

A aserción.	11. Empregar a aserción.	11.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais. 11.2. Emprega a linguaxe positiva.	CCL – CSC – CSIEE CCL - CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
O diálogo e a argumentación das propias opinións.	12. Dialogar falando de xeito adecuado e ben fundamentado.	12.1. Infire, de xeito guiado, e dá sentido adecuado á expresión das demais persoas. 12.2. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	CCL - CSC CCL - CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
A empatía. A comprensión activa dos demais.	13. Realizar unha comprensión activa dos demais mediante habilidades de escoita e comprender o pensamento de perspectiva.	13.1. Interacciona con empatía. 13.2. Emprega diferentes habilidades sociais.	CSC – CCL – CSIEE CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. A diversidade.	14. Aceptar as diferenzas culturais e persoais mediante unha actitude de respecto e tolerancia cara as características dos demais.	14.1. Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.	CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
As conduta solidarias.	15. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	1. Forma parte activa das dinámicas de grupo. 15.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua. 15.3. Consegue a aceptación dos compañeiros/as.	CSC – CSIEE CSC - CSIEE CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionario

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS				
B.3 CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS.				
CONTIDOS	**CRITERIOS DEAVALIACIÓN**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	**C.C.**	**INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN**
Os valores cívicos en convivencia na contorna inmediata. O diálogo. A comprensión e a solidariedade.	1. Valorar a solidariedade como un elemento clave dunha boa convivencia, coñecer estratexias de cooperación e empregar unha linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración. 1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	CSC - CSIEE CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
A interdependencia e a cooperación. As estratexias de axuda entre iguais e a colaboración. Estruturas e técnicas de aprendizaxe cooperativa.	2. Comprender o valor da confianza para fortalecer a cohesión grupal e xeral actitudes que permitan compartir responsabilidades e solucionar problemas de maneira conxunta.	2.1. Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. 2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais. 2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CAA – CSIEE – CSC CAA – CSIEE – CSC CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
As normas de convivencia. A implicación na xestión democrática das normas.	3. Recoñecer os elementos que prexudican ou favorecen o manexo equitativo das normas de convivencia no entorno escolar.	3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social. 3.2. Participa na elaboración das normas da aula. 3.3. Respecta as normas do centro escolar.	CCL – CSC CCL – CSC – CSIEE CS	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

A resolución do conflito. As normas básicas da mediación formal. A comprensión do conflito como oportunidade.	4. Entender e valorar o conflito como oportunidade de aprendizaxe e crecemento persoal e coñecer as formas básicas da mediación formal.	4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo. 4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións. 4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	CSC – CSIEE CSC - CSIEE CCL - CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
		4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.	CCL - CSC	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
A responsabilidade e a xustiza social.	6. Comprender o sentido da responsabilidade e a xustiza social.	5.1. Razoa o sentido da responsabilidade social e da xustiza social. 5.2. Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais. 5.3. Describe condutas solidarias.	CAA – CSC CSC – CSIEE CSC - CCL	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

O altruísmo.	6. Practicar o altruísmo no ámbito escolar e valorando os seus beneficios.	6.1. Amósase xeneroso no seu contorno próximo. 6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos. 6.3. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.	CSC CCL – CSC - CSIEE CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
A Declaración Universal dos Dereitos Humanos. Os dereitos e deberes do alumnado.	7. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social	7.1. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado. 7.2. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares. 7.3. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.	CSC CSC – CSIEE CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS				
B.3 CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
CONTIDOS	**CRITERIOS DE AVALIACIÓN**	**ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE**	**C.C.**	**INSTRUMENTOSD E AVALIACIÓN**
A Declaración Universal dos Dereitos Humanos. Exclusión das minorías.	1.Respectar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.	1.1. Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos. 2. Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica. 1.3. Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.	CSC - CCL CSC - CCL CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
A convivencia pacífica en sociedade. Formas de discriminación Feitos discriminatorios.	2. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación.	2.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. 2.2. Descobre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.	CCL – CCEC – CSC CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

A igualdade de dereitos de homes e mulleres e a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e no coidado da familia.	3. Tomar conciencia da igualdade entre homes e mulleres respecto ás responsabilidades domésticas e familiares compartidas.	3.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres. 3.2. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares. 3.3. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.	CSC – CSIEE CSC - CSIEE CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

CONTIDOS	CRITERIOSD E AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS E AVALIACIÓN
Os principios de convivencia na Constitución española e no Estatuto de Autonomía. Os valores sociais e a democracia.	4. Coñecer e expresar as notas características da democracia e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática, especificar os principios básicos de convivencia na Constitución Española, comprender o dereito e o deber de participar.	4.1. Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española. 4.2. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns do seu contorno. 4.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns.	CSC CSC - CCL CSC - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

Características da convivencia democrática. Os valores cívicos na sociedade democrática.	5. Coñecer e expresar as notas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.	5.1. Expresa as notas características da convivencia democrática. 5.2. Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.	CSC - CCL CSC – CCL	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
O respecto e a conservación do medio ambiente.	6.Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.	6.1. Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio. 6.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados. 6.3. Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.	CSC - CSIEE CSC – CAA – CSIEE CMCT CSC - CCL	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios
Condutas responsables no uso das TIC.	7. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.	7.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías. 7.2. Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.	CD – CSC CSC - CD	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	C.C.	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
A educación viaria. Identificación das causas e dos grupos de risco nos accidentes de tráfico. Condutas e hábitos viarios correctos.	8. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.	8.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria. 8.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico. 8.3. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías. 8.4. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	CSC - CSIEE CSC – CCL – CMCT CD CSC – CD - CAA CSC – CCL – CMCT CD	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

Os accidentes de tráfico. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos diarios.	9. Valorar a importancia de previr accidentes e coñecer as medidas preventivas.	9.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa nos diferentes medios de comunicación. 9.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións. 9.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	CSC – CSIEE – CAA CMCT CSC – CCL CSC – CCL - CSIEE	Escalas de observación Listas de control Rexistro anecdótico Análise de producións do alumnado Probas específicas Cuestionarios

Mínimos esixibles

- Actúa de forma respectable e digna.
- Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.
- Emprega a linguaxe positiva.
- Interacciona con empatía.
- Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.
- Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.
- Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.
- Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.
- Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.
- Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.
- Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.

- Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
- Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.
- Respecta as regras durante o traballo en equipo.
- Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.
- Participa na elaboración das normas da aula.
- Respecta as normas do centro escolar.
- Resolve os conflitos de modo construtivo.
- Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.
- Describe condutas solidarias.
- Amósase xeneroso no seu contorno próximo.
- Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.
- Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.
- Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.
- Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.
- Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.
- Descobre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.